Eshuis

ACCOUNTANTSVERSLAG 2025

Gemeente Noordeast-Fryslân

17 juni 2026

Per saldo persoonlijker

Certified B Corporation

SRA GECERTIFICEERD

Independent Member of PrimeGlobal

Aan de raad van
Noardeast-Fryslân
Postbus 1
9100 AA DOKKUM

Datum
17 juni 2026

Ons kenmerk
2026.080

Behandeld door
M.C. van der Veen
drs. E. Vriesen RA

Geachte leden van de Raad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag en de controleverklaring bij de jaarrekening 2025 van uw gemeente alsmede een exemplaar van de gewaarmerkte jaarstukken. Onze controleverklaring hebben wij gedateerd op 17 juni 2026. Dit is de datum waarop de bespreking in de auditcommissie plaatsvindt.

In deze brief gaan wij in op de strekking van onze controleverklaring, mogelijke geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen. Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om de raad te ondersteunen bij de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

Wij benadrukken dat verspreiding van de controleverklaring met handtekening en de gewaarmerkte jaarrekening niet is toegestaan. In hoofdstuk 2 leggen wij uit waarom dat belangrijk is en hoe u aan de publicatieverplichtingen kunt voldoen.

Wij danken de medewerkers van gemeente Noardeast-Fryslân voor de samenwerking in de afgelopen periode. Wij vertrouwen er op u met dit rapport voldoende te hebben geïnformeerd. Natuurlijk zijn wij graag bereid tot het verstrekken van nadere toelichting en het beantwoorden van vragen.

Met vriendelijke groet,

Eshuis Registeraccountants B.V.

Was getekend: drs. E. Vriesen RA

Inhoudsopgave

1. Samenvatting 4
2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie 8
3. Resultaat en weerstandsvermogen 10
4. Controlebevindingen 13
5. Niet-gecorrigeerde controleverschillen 24
6. Overige onderwerpen 26
7. Onafhankelijkheid 29
8. Rapportage inzake SiSa-bijlage 31

Eshuis

Samenvatting

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Bestuurlijke samenvatting

Strekking van de controleverklaring

- Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Onderdeel hiervan is ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook verklaren wij dat de specifieke uitkeringen, die in de SiSa-bijlage zijn opgenomen, getrouw en rechtmatig verantwoord zijn.

Controleverschillen

- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves, wat neerkomt op een bedrag van afgerond € 4.120.000.
- Wij hebben tijdens onze controle enkele controleverschillen geconstateerd. Deze hebben wij opgenomen in hoofdstuk ‘Niet gecorrigeerde controleverschillen’. Dit betreft onzekerheden die voortvloeien uit het sociaal domein.
- Zie voor een nadere toelichting op deze controleverschillen het hoofdstuk ‘Kernpunten van de controle’.

Rechtmatigheidsverantwoording

- Het college heeft in de jaarrekening verantwoording afgelegd over de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten alsmede de balansmutaties. Hierbij heeft het college de in de financiële verordening opgenomen verantwoordingsgrens gehanteerd van 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves, wat neerkomt op een bedrag van afgerond € 4.120.000.
- Het college heeft verklaard dat het onrechtmatig heeft gehandeld. De totale onrechtmatigheden van ongeveer € 8.780.000 overschrijden de verantwoordingsgrens.
- Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgesteld.

Resultaat en vermogenspositie

- Over 2025 is een positief resultaat gerealiseerd van € 17,8 miljoen. Het saldo van baten en lasten is € 11,5 miljoen positief en is de optelsom van een totaalbedrag aan gerealiseerde baten van € 218,8 miljoen en € 207,3 miljoen aan lasten.
- Daarnaast is er sprake van mutaties in de reserves van € 6,3 miljoen positief. Een positief saldo aan reservemutaties betekent dat u meer heeft onttrokken aan de reserves dan toegevoegd. Tezamen vormt dit het gerealiseerd saldo van baten en lasten van € 17,8 miljoen.
- Dit betekent dat het totale eigen vermogen ultimo 2025 uitkomt op € 68,2 miljoen (2024: € 56,8 miljoen). Uit uw eigen analyses blijkt dat uw vermogenspositie voldoende is om de geïdentificeerde risico’s financieel af te dekken.

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Bestuurlijke samenvatting

Schattingen in de jaarrekening

- Iedere jaarrekening bevat schattingen. Binnen de gemeente Noardeast-Fryslân hebben de belangrijkste schattingen betrekking op de waardering van de grondexploitaties, de overlopende posten en op de hoogte van de (onderhouds)voorzieningen.
- Wij hebben vastgesteld dat de door het college gehanteerde schattingsmethoden ongewijzigd zijn ten opzichte van voorgaand jaar en dat de door het college gekozen methoden redelijk en passend zijn.

Grondexploitaties

- De gemeente heeft in 2025 diverse kleinere grondexploitaties geopend.
- De boekwaarde is in 2025 gedaald ten opzichte van 2024 (€ 4,1 miljoen ten opzichte van € 5,5 miljoen).
- In de komende jaren verwacht de gemeente voor de lopende complexen nog te maken kosten van € 8,8 miljoen en nog te realiseren opbrengsten van € 16,1 miljoen. De gemeente verwacht een positieve eindwaarde (resultaat) van in totaal € 4,1 miljoen.

Voorzieningen

- In de afgelopen jaren is uitvoerig gesproken over de onderbouwing die ten grondslag lag aan de onderhoudsvoorzieningen van de gemeente. Ondanks diverse pogingen is de gemeente er niet in geslaagd om voor aanvang van de jaarrekeningcontrole actuele beleids- en beheerplannen op te stellen om de toereikendheid van de voorzieningen te onderbouwen. Derhalve is ervoor gekozen de voorzieningen vrij te laten vallen ten gunste van het resultaat. Hieruit worden bij de jaarrekening bestemmingsreserves gevormd. De gemeente streeft er naar bij de jaarrekening 2026 de voorzieningen opnieuw in te kunnen stellen.

Specifieke uitkeringen

- Wij hebben tijdens de controle één afwijking geconstateerd ten aanzien van de verantwoording van de specifieke uitkeringen in de SiSa- (Single information Single audit) bijlage.
- Dit is opgenomen in de verplichte tabel die is opgenomen in de bijlage van dit accountantsverslag.

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Bestuurlijke samenvatting

Fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik

- Tijdens de controle hebben wij met u gesproken over frauderisico's, fraudesignalen en uw interne beheersing. U heeft ons bevestigd dat er in de organisatie geen gevallen zijn gemeld van fraude en/of misbruik en oneigenlijk gebruik.
- Wij hebben tijdens de controle geen aanwijzingen verkregen dat bij u sprake is van overige fraude en/of misbruik of oneigenlijk gebruik.

Dataveiligheid en IT

- De invoering van NIS2 en de doorontwikkeling van BIO naar BIO2 zijn belangrijke actuele ontwikkelingen op IT-gebied. De gemeente Noardeast-Fryslân heeft een analyse uitgevoerd op het voldoen aan de BIO2. De leemtes die hieruit zijn gebleken worden in 2026 opgepakt, om het voldoen aan de wet- en regelgeving te borgen. Voorbereidend op de inwerkingtreding van de Cyberbeveiligingswet wordt intern reeds getoetst op basis van de BIO2.

Verslaggeving en WNT

- Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening 2025 overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften van het Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) is opgesteld.
- Wij hebben verder geconcludeerd dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie.
- Tevens hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de (publicatie)vereisten van de Wet Normering Topinkomens (WNT).

Kwaliteit van de interne beheersing

- Wij hebben tijdens de controle geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die van invloed zijn op ons oordeel. De kwaliteit van de interne beheersing hebben wij uitgebreid toegelicht in onze managementletter over boekjaar 2025. De hoofdlijn daarvan is dat de gemeente Noardeast-Fryslân de basiskwaliteit op orde heeft en dat de organisatie zelfkritisch is in het onderzoek naar de kwaliteit van de interne beheersing en het, op basis daarvan, doorvoeren van verbeteringen.

Eshuis

Bestuurlijke afhandeling en publicatie

Bestuurlijke afhandeling en publicatie

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit de volgende stappen: het college van burgemeester en wethouders behandelt in de betreffende vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening, en stelt de jaarstukken daarmee vervolgens op. Op dat moment ontstaan formeel de jaarstukken. De raad behandelt vervolgens de jaarstukken en stelt deze vast. Er zit enige tijd tussen de verzending van de conceptstukken aan de raad en de vergadering waarin de vaststelling van de jaarstukken plaatsvindt. Mochten in de periode tot de vaststelling van de jaarrekening omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken de gemeente in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen te bespreken.

Openbaarmaking

Bij de jaarstukken hoort de controleverklaring die wij hebben gedateerd op 17 juni 2026.

Wij bevestigen u akkoord te gaan met openbaarmaking van de jaarrekening. Als u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite.

Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening"). Dit accountantsverslag brengen wij uit in een versie met en zonder handtekening. De versie zonder handtekening kan in het kader van de bestuurlijke behandeling worden verspreid. De versie met digitale handtekening is alleen bestemd voor uw archief. Verspreiding daarvan is niet toegestaan. Ook is het publiceren van het concept accountantsverslag niet toegestaan.

Eshuis

Resultaat en vermogenspositie

Resultaat en vermogenspositie

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Resultaat 2025

U heeft het boekjaar 2025 afgesloten met een positief resultaat van € 18,8 miljoen. Het positieve resultaat is als “gerealiseerd resultaat” afzonderlijk zichtbaar in de balans.

Het saldo van baten en lasten is het verschil tussen het totaal aan baten enerzijds (bij u over 2025 € 218,8 miljoen) en het totaal aan lasten (van € 207,3 miljoen). Het saldo van baten en lasten komt daarmee uit op € 11,5 miljoen positief. Daarnaast heeft uw raad goedkeuring gegeven aan een aantal mutaties in de reserves. Het saldo van de dotaties en de onttrekkingen komt uit op € 6,3 miljoen positief. De som van het saldo van de baten en lasten van € 12,5 miljoen en deze mutaties van € 6,3 miljoen is het jaarrekeningresultaat 2025 en betreft afgerond € 17,8 miljoen positief.

Een positief resultaat van bijna 18 miljoen roept op het eerste gezicht vragen op. De analyse op hoofdlijnen is echter vrij overzichtelijk. Een bedrag van € 9,0 miljoen werd in het najaar al voorzien, de vrijval van de onderhoudsvoorzieningen is als keuze daarna nog aan u medegedeeld. Het restant resultaat van ruim € 2,0 miljoen is in relatie tot de omvang van uw exploitatie (1%) bescheiden te noemen.

In de jaarstukken is weliswaar een uitgebreide detailanalyse op afwijkingen opgenomen, maar wij missen een analyse op hoofdlijnen waarin het college aangeeft welke ambities zijn waargemaakt, welke activiteiten zijn uitgevoerd, maar vooral ook wat er minder goed gelukt is. Een dergelijke hoofdlijn maakt de jaarstukken toegankelijker en beter leesbaar.

Resultaat 2025 (bedragen x € 1.000.000)		
Totale baten	€ 218,8	
Totale lasten	€ 207,3	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		**+ € 11,5**
Af: toevoegingen in reserves	€ 8,2	
Bij: onttrekkingen aan reserves	€ 14,5	
Saldo mutaties reserves		**+/+ € 6,3**
Gerealiseerd resultaat		**+/+ € 17,8**

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Resultaat en vermogenspositie

Vermogenspositie

De gemeente beschikt over een sterke vermogenspositie door positieve resultaten in het verleden. Hoewel het hebben van een stevige vermogenspositie niet uw primaire doelstelling is, heeft eigen vermogen ook een functie als financieringsmiddel voor activa en het genereren van liquiditeit voor transacties. Een minimumbuffer is dan ook wenselijk.

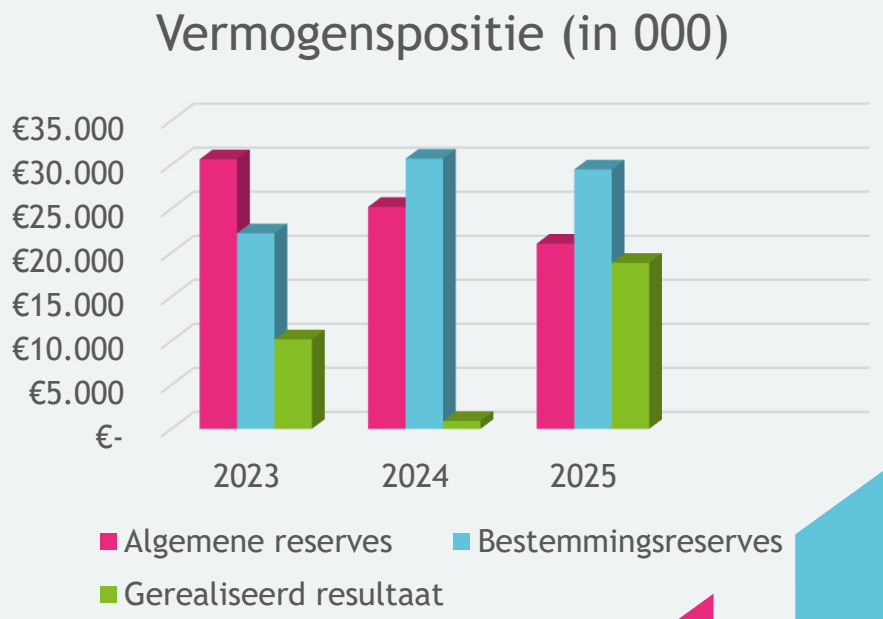
In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is uitgebreid ingegaan op de risico's die de gemeente signaleert en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. Als gemeente streeft u ernaar om de impact van risico's te minimaliseren door voldoende buffers (de beschikbare weerstandscapaciteit) te hebben om de mogelijke impact hiervan op te vangen. Door de gekwantificeerde risico's af te zetten tegen het aanwezige weerstandsvermogen bepaalt u de ratio weerstandsvermogen.

Op basis van uw eigen analyse komt u uit op een ratio van 2,9. U streeft er minimaal naar een ratio tussen 1,0 en 1,4 te behalen. Dit betekent dat u beter presteert dan de eisen die u aan uzelf stelt.

Naast het kijken naar risico's en het weerstandsvermogen zijn er nog meer methoden om de kwaliteit van de financiële positie te bepalen. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van diverse kengetallen waar elke gemeente verplicht is om over te rapporteren en die op dezelfde wijze worden berekend.

Hoewel de solvabiliteitspositie van de gemeente aan het einde van 2025 zeer positief lijkt, is de werkelijkheid iets genuanceerder. Door de incidentele vrijval van de voorzieningen en dotatie daarvan aan bestemmingsreserves is het eigen vermogen in 2025 toegenomen, wat leidt tot een solvabiliteitspercentage van 29%. Als het percentage wordt berekend zonder deze storting bedraagt het nog 25% en laat het een daling zien ten opzichte van 2024 (27%).

Uw totaalconclusie laat zien dat u geen risico's ziet met betrekking tot de vermogenspositie van uw gemeente. Wij kunnen ons vinden in deze conclusie.

Eshuis

Kernpunten van de controle

Kernpunten van de controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Rechtmatigheidsverantwoording

Het jaar 2025 is het derde jaar dat het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk is voor het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij geeft het college een oordeel over het rechtmatig handelen van de gemeente, waarbij drie criteria worden behandeld: het begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik. Het college heeft vastgesteld dat het over 2025 niet rechtmatig heeft gehandeld.

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid ziet toe op alle afwijkingen van de begroting. Immers, afwijkingen van de begroting raken het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen van lasten (en investeringskredieten) die niet tijdig, voor het einde van het jaar, tot een wijziging van de begroting hebben geleid zijn te allen tijde onrechtmatig. Op basis van afspraken tussen de raad en het college kunnen deze echter wel als acceptabel worden aangemerkt. De omvang van de overschrijdingen van de lasten en investeringskredieten bedraagt afgerond € 8.330.000. Het college geeft aan dat het totaal van deze overschrijdingen past binnen het vooraf gestelde beleid en daarmee als acceptabel aangemerkt wordt.

Onderschrijdingen van lasten en over- en onderschrijdingen van baten kunnen rechtmatig zijn indien deze tijdig worden gemeld aan de Raad.

Wat in de ogen van het college en raad tijdig is, dient te worden vastgelegd in formele afspraken en geautoriseerd te worden door de raad. De commissie BBV adviseert deze afspraak vast te leggen in de financiële verordening. De gemeente Noardeast-Fryslân heeft in de financiële verordening bepaald dat onderschrijdingen van baten en onderschrijdingen van baten, lasten en investeringskredieten tijdig zijn gemeld indien deze worden toegelicht in de jaarstukken.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium ziet toe op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden hebben onder andere betrekking op het voldoen aan wet- en regelgeving bijvoorbeeld de Europese aanbestedingsregels. Bij de gemeente Noardeast-Fryslân is de van toepassing zijnde wet- en regelgeving vastgelegd in het normenkader die op 15 januari 2026 door de raad is vastgesteld. Als de van toepassing zijnde voorwaarden niet zijn nageleefd, kan dit leiden tot een onrechtmatigheid.

Vanuit uw interne controles zijn diverse onrechtmatigheden geconstateerd die voornamelijk betrekking hebben op niet naleven van de aanbestedingswetgeving van ongeveer € 450.000.

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Kernpunten van de controle

Misbruik & oneigenlijk gebruik

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, dan wel met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de ‘geest van de wet’). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden.

In 2025 is de beleidsnotitie Fraude, Misbruik en Oneigenlijk gebruik vastgesteld. Er is geen sprake van door u geconstateerde rechtmatigheidsfouten met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik. Op basis van onze controle van uw werkzaamheden hebben wij geen afwijkingen geconstateerd.

Conclusie

Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgesteld en toereikend is onderbouwd. Wel vinden we de rechtmatigheidsverantwoording nog te veel leunen op control terwijl de basis vanuit de organisatie zou moeten komen.

Kernpunten van de controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Afwijkingen ten aanzien van de SiSa-verantwoording

Ten aanzien van SiSa-regeling H35B resteert een onzekerheid in de verantwoording die gerapporteerd wordt in onze bijlage bij dit accountantsverslag. De gemeente Noardeast-Fryslân heeft gelden ontvangen in het kader van de Friese Preventie Aanpak van de Veiligheidsregio Fryslân. De Veiligheidsregio heeft deze gelden ontvangen van de gemeente Smallingerland. Deze gemeente is penvoerder van de regeling. De gemeente Noardeast-Fryslân verantwoordt deze subsidie ten onrechte door middel van de SiSa-regeling, gezien deze formeel door Veiligheidsregio aan de penvoerder verantwoord dient te worden. Om deze reden zijn de bestedingen in gevolge de ontvangen gelden van de Veiligheidsregio als onzeker aangemerkt.

Het maken van schattingen

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze een vast onderdeel van het administratieve proces zijn. Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan de belangrijkste schattingen omdat deze, bedoeld of onbedoeld, het resultaat kunnen beïnvloeden. Binnen uw organisatie hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van de (waarde van) de overlopende posten en de hoogte van de voorzieningen. Daarnaast hebben wij de inschatting van de directie met betrekking tot de het beoordelen van de financiële impact van claims en geschillen en(de waarde van) de materiële vaste activa beoordeeld.

Wij hebben voor de relevante onderwerpen het schattingsproces beoordeeld en gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Daarbij hebben wij specifieke aandacht gehad voor mogelijke beïnvloeding door het management. Tijdens onze werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden en vastgesteld dat de wijze waarop deze tot stand gekomen zijn redelijk en passend en consistent zijn toegepast ten opzichte van vorig jaar. Wij kunnen instemmen met uw schattingen, maar wij melden volledigheidshalve dat het inherent is aan schattingen dat de uiteindelijke uitkomsten kunnen afwijken.

Kernpunten van de controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Voorziening wethouderspensioen

De pensioenvoorziening bedraagt ultimo 2025 € 6,9 miljoen (ultimo 2024: € 5,8 miljoen). De toename ten opzichte van het voorgaande jaar is voornamelijk toe te schrijven aan de toekomstige overdracht van de pensioenen naar het ABP. De invoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) leidt tot een ingrijpende wijziging van het huidige pensioenstelsel, met inwerkingtreding uiterlijk per 1 januari 2028. In het kader hiervan worden de pensioenverplichtingen van gemeenten overgedragen aan het ABP. Tot het moment van overgang fungeren gemeenten nog als eigen pensioenfonds en nemen zij een pensioenvoorziening op die jaarlijks wordt geactualiseerd om aan de toekomstige pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Het ABP hanteert bij de bepaling van de over te dragen pensioenverplichtingen andere actuariële uitgangspunten dan die gemeenten hanteerden bij het opstellen van gemeentelijke jaarrekeningen. Dit betreft onder meer de gehanteerde rekenrente, de toe te passen sterftetafels en de dekkingsgraad van het ABP. Met name de gehanteerde dekkingsgraad heeft een significante impact op de omvang van de pensioenvoorziening.

De Commissie BBV heeft in december 2025 een uitspraak gedaan waarin is verduidelijkt dat bij het actualiseren van de pensioenvoorziening ten behoeve van de jaarrekening 2025 rekening dient te worden gehouden met de uitgangspunten van het ABP. Wij hebben vastgesteld dat de pensioenvoorziening ultimo 2025 op een juiste wijze is geactualiseerd en dat de gehanteerde uitgangspunten toereikend en adequaat zijn toegelicht in de jaarstukken.

Voorziening verlofsparen

De gemeente heeft, ingevolge de CAO Gemeenten, een voorziening verlofsparen opgenomen in de jaarrekening. De Commissie BBV heeft gesteld dat voor bovenwettelijk waarbij sprake is van een niet vergelijkbare omvang en/of bestaat uit bovenmatige verlofsaldi of spaarsaldi een voorziening dient te worden gevormd. De gemeente heeft beoordeeld dat hier sprake van is indien een medewerker meer dan drie jaren aan bovenwettelijk verlof heeft aan het einde van het boekjaar. In 2024 was bij het berekenen van de benodigde hoogte van de voorziening nog geen rekening gehouden met bovenwettelijk verlof.

De omvang van de benodigde voorziening wordt bepaald op basis van het aantal verlofuren vermenigvuldigd met de loonkosten per uur. Dit leidt voor 2025 tot een totale voorziening van € 1,2 miljoen. Wij hebben vastgesteld dat de voorziening toereikend is.

Kernpunten van de controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Voorzieningen groot onderhoud

In de afgelopen jaren hebben wij in onze rapportages veel aandacht besteed aan de inrichting van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in het algemeen en kapitaalgoederen zoals wegen, gebouwen en waterwegen in het bijzonder. Wij hebben vorig jaar een onzekerheid geïdentificeerd omdat er onvoldoende zicht was op de uitvoering van de werkzaamheden. Ook het beleidskader van de raad was aan het verouderen en door budgetkeuzes door de raad in het verleden waren de beschikbare middelen op zijn best krap te noemen. De inhoudelijk sturing op nut, noodzaak, prioritering en prijsstelling was en is voor verbetering vatbaar.

In onze managementletter hebben we hier opnieuw aandacht voor gevraagd en u opgeroepen om vol in te zetten op het inlopen van de achterstanden in plan- en beleidsvorming. In de aanloop naar de jaarrekening 2025 heeft de gemeente geconcludeerd dat dat niet langer een realistisch scenario is. Daarmee ontbreekt in technische zin een adequate onderbouwing voor de onderhoudsvoorzieningen. Deze zijn dan ook vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Deze vrijval van € 11,3 miljoen is ook de belangrijkste afwijking ten opzichte van het resultaat dat werd voorzien bij de laatst begrotingswijziging.

Qua verslaggeving voldoet u nu weer aan de eisen en vanuit die invalshoek vervalt dan ook de eerder genoemde onzekerheid. Wel vinden wij het teleurstellend dat de gemeente Noardeast-Fryslân er niet in geslaagd is om dit thema tijdig aan te pakken. Ook merken wij op dat beleidsmatig gezien en in de uitvoering de onzekerheid over het onderhoud geenszins is weggenomen. Positief is dat de planvorming in voorbereiding is en, hoewel wij denken dat daar meer tijd voor nodig is, het college voornemens is u dit kalenderjaar nog alle beheerplannen aan te bieden. Uit ervaring weten wij dat een budgettaire uitzetting van middelen hier vrijwel altijd bij hoort. Hoewel u daar in paragraaf kapitaalgoederen aandacht aan besteedt, vinden wij dat vanuit risicomanagement en informatiewaarde meer aandacht besteed had kunnen worden aan de effecten van het vrijvallen van voorzieningen zoals een forse toename van het eigen vermogen. Wij benadrukken dat dit onderwerp de komende tijd van raad, college en organisatie nog veel aandacht zal vragen.

Kernpunten van de controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Verantwoordingsketen sociaal domein verder versterken

In het afgelopen jaar is, mede door de aanpassingen in het Bado en het BBV, de aandacht voor prestatielevering in het sociaal domein verder toegenomen. In de aanloop naar en tijdens de interimcontrole zijn wij met u in contact getreden over hoe de gemeente Noardeast-Fryslân mee gaat in deze maatschappelijke trend van steeds hogere eisen.

Wij hebben eerder geadviseerd om per product, regeling of wet een risicoanalyse te maken en op basis daarvan een passende mate van toezicht, verantwoording en controle in te richten. Het sociaal domein is tenslotte een breed werkveld dus is ook in het 'controlehuis' maatwerk nodig.

Vanuit het perspectief van prestatielevering onderkennen wij vanuit onze ervaring een hoger inherent risico op bijvoorbeeld persoonsgeboden budgetten, maar ook op producten waar een afhankelijkheidsrelatie eenvoudig kan ontstaan zoals bij huishoudelijke hulp of begeleiding. Een lager risico zien we bij klachtgevoelige producten zoals leerlingenvervoer en Wmo-taxi. Welke maatregelen u zelf in richt is dus afhankelijk van deze risico's en uiteraard de omvang van de bedragen die er in omgaan.

Gezien de beperkte capaciteit die binnen Soarch en Wôlwezen beschikbaar is voor deze vorm van toezicht is het risicogericht maken van keuzes hierin belangrijk.

Voor belangrijke stromen zoals huishoudelijke hulp, begeleiding en jeugdhulp haakt de gemeente aan bij de landelijke systemen die daarvoor zijn ingericht. Dat dekt echter niet het gehele sociaal domein af.

In de afgelopen jaren hebben we vrijwel altijd een onzekerheid geïdentificeerd rondom het onderhanden werk in de jeugdwet. Dat is dit jaar niet anders maar die is beperkt van omvang. De gemeente Noardeast-Fryslan is echter op andere vlakken minder goed in staat gebleken om duidelijke conclusies te verbinden aan de verschillende stromen aan verantwoordingsinformatie die vanuit het sociaal domein uw kant op komen.

De gemeente is nog onvoldoende in staat om hier een gestructureerd en robuust proces op te zetten en daarbij gebruik te maken van alle informatie die er is. Het verbinden van klanttevredenheidsonderzoeken, declaratiedata, uitnuttingspercentages en klachtenregistraties gebeurt nog teveel op incidentele basis. Juist een kwaliteit- en datagedreven aanpak kan in de praktijk leiden tot effectiever toezicht op prestatielevering maar draagt ook bij aan proceskwaliteit, kwaliteit van inhoudelijk toezicht, rechtmatigheid en doelmatigheid.

Wij hebben met de organisatie besproken dat het verbinden van alle aanwezige informatie en controles prioriteit moet krijgen in 2026, zodat u beter in staat bent verantwoording af te leggen over deze belangrijke geldstroom. Dat betekent overigens niet dat er in het geheel geen controles zijn, maar die zijn niet sluitend. Vanuit accountantsperspectief resteert er een onzekerheid in dit proces onder meer vanwege ontbrekende informatie die we hebben bepaald op € 1,35 miljoen voor de verschillende onderdelen bij elkaar.

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Kernpunten van de controle

Actualisaties grondexploitaties

De balanspost met de belangrijkste schattingselementen in de jaarrekening van de gemeente Noardeast-Fryslân betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitaties). Deze balanspost is op grond van haar balanswaarde van € 4,0 miljoen (2024: € 5,5 miljoen) relevant voor de accountantscontrole, maar ook vanwege de schattingselementen die een rol spelen bij het ramen van de nog te realiseren baten van € 16,0 miljoen en de te realiseren lasten van € 8,8 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen tezamen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel de eindwaarde (het uiteindelijke resultaat van de projecten). In 2025 heeft de gemeente enkele nieuwe grondexploitaties gestart. Deze nieuwe exploitaties bestaan voornamelijk uit relatief kleinschalige projecten met een korte looptijd.

Belangrijkste aandachtspunten waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hiervoor bestaande kans op een materiele fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognotiseerde resultaat, de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten alsmede ook het voortgangspercentage van het complex.

Conclusie inzake de waardering

Doordat de waardering van grondexploitaties in hoge mate een toekomstgerichte inschatting betreft is er per definitie een inherente onzekerheid in de waardering aanwezig. De laatste jaren wordt steeds meer gesproken over de haalbaarheid van nieuwbouwprojecten vanwege problemen met vergunningen (o.a. stikstofproblematiek), netcongestie maar ook vanwege de gestegen bouwkosten en mogelijke onzekerheden met betrekking de renteontwikkeling. Daardoor worden in Nederland projecten op dit moment uitgesteld of afgeblazen. Met deze recente ontwikkelingen is in uw waardering nog niet expliciet rekening gehouden. U heeft aangegeven dat de gemeente op dit moment met betrekking tot deze ontwikkelingen nog geen beperkingen ondervindt.

Aanbeveling

Jaarlijks stelt de raad de actualisaties van de grondexploitatie vast. Hierin wordt aangegeven hoe de grondexploitatie zich ontwikkelt in termen algehele voortgang en in financiële zin. Ook een doorrekening in jaarschijven als het gaat over te maken kosten en te realiseren opbrengsten is hier onderdeel van. In het kader van het aanscherpen van het budgetrecht van de raad en het naleven van de voorschriften rondom begrotingsrechtmatigheid adviseren wij u deze jaarschijven ook in de gemeentelijke begroting te vertalen.

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Kernpunten van de controle

Rapporteren over fraude

Door maatschappelijke ontwikkelingen is er in de afgelopen jaren in toenemende mate aandacht gekomen voor fraudepreventie, maar ook voor onderwerpen zoals corruptie, omkoping en (het bewust niet naleven van) wet- en regelgeving. Onder andere door de toenemende aandacht voor deze onderwerpen, wordt van organisaties steeds vaker gevraagd informatie te verstrekken over de visie, het beleid en het toezicht op integer handelen binnen alle afdelingen van uw organisatie.

De gemeente Noardeast-Fryslân beschikt over een stelsel van maatregelen om fraude tegen te gaan, zoals functiescheiding in de processen en beschikt over actueel beleid als het gaat om misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude. Een overkoepelende frauderisicoanalyse ontbreekt nog, maar heeft u in 2026 op de jaarplanning geagendeerd.

Vanuit onze rol als accountant dienen wij ook een inschatting te maken van de frauderisico's, en gepaste werkzaamheden uit te voeren om te borgen dat er geen fraudes van materieel belang hebben plaatsgevonden. Onderdeel hiervan is het risico dat het management de interne beheersing doorbreekt, wat bij iedere organisatie een risico is. In dit kader beoordelen wij interne processen, zoals (de totstandkoming van) schattingen, ongebruikelijke transacties buiten de normale bedrijfsvoering en onzakelijke transacties met verbonden partijen.

Onze werkzaamheden zien onder andere toe op vaststellen dat prestaties geleverd zijn en de wijze waarop u dit zelf borgt. Daarnaast stellen wij expliciet de redelijkheid en passendheid van de door het management gehanteerde (materiele) schattingen vast.

Indien we aanwijzingen hebben van fraude communiceren wij dit met de directie en het college van burgemeester en wethouders. Indien fraude plaatsvindt in de top van de organisatie of als er niet voldoende herstelwerkzaamheden worden getroffen, zullen wij dit melden bij de toezichthouder, dat wil zeggen bij u, de raad.

Tijdens de controle hebben wij een professioneel-kritische houding betracht ten opzichte van frauderisico's en misbruik en oneigenlijk gebruik in de jaarrekening. Wij merken op dat onze controle niet primair gericht is op het ontdekken van fraude. U heeft u ons bevestigd dat er in de organisatie geen overige gevallen zijn gemeld van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik.

Wij hebben tijdens de controle geen aanwijzingen verkregen dat bij u sprake is van overige fraude en/of misbruik of oneigenlijk gebruik.

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Kernpunten van de controle

Verantwoording specifieke uitkeringen (SiSa)

Ter voorkoming van onnodige verantwoordingsdruk verstrekt het Rijk een groot aantal specifieke geldstromen die via het systeem van Single Information Single Audit (SiSa), moeten worden verantwoord. De verantwoordingsgegevens voor deze regelingen worden opgenomen in de zogeheten SiSa-bijlage bij de jaarrekening. In tegenstelling tot de andere onderdelen van de jaarrekening is de controleverklaring bij de jaarrekening 2025 niet alleen van toepassing op de getrouwheid, maar ook op de rechtmatigheid van de in deze bijlage opgenomen gegevens.

De controlevoorschriften voor de SiSa-bijlage zijn opgenomen in de Nota verwachtingen accountantscontrole. Hierin staat onder meer de wijze waarop de controle moet worden ingestoken beschreven en zijn specifieke rapporteringsgrenzen voorgeschreven, te weten per specifieke uitkering:

- € 12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000.
- 10% indien de omvangsbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1,0 mln.
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1,0 mln.

Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd met betrekking tot de SiSa-bijlage 2025 van gemeente Noardeast-Fryslân die deze grenzen overschrijden. In de bijlage bij dit accountantsverslag nemen we de verplichte tabel op. Deze tabel dient aan het ministerie van BZK ter beschikking te worden gesteld.

Continuïteit

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordelen wij ook het vermogen van de organisatie om de activiteiten in de komende twaalf maanden voort te zetten. Elementen die we in deze beoordeling betrekken zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de afhankelijkheid van eigen inkomsten, de risico's die u zelf identificeert en uiteraard ook de risico's die wij als uw accountant signaleren.

Hoewel vanwege de wettelijke waarborgen feitelijke discontinuïteit van uw gemeente als geheel niet aan de orde is, kan onder omstandigheden de financiële positie wel aanleiding zijn tot het schrappen van taken of het afstoten van activa. Ook externe ontwikkelingen zoals inflatie en beschikbaarheid van personeel zijn van invloed op de manier waarop naar uw financiële positie gekeken wordt. In onze controleverklaring is meer informatie dan voorheen opgenomen over de continuïteitsbeoordeling die wij uitvoeren. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling. Ons werk begint immers met uw eigen inschattingen over de toekomst.

Uit uw paragraaf Bedrijfsvoering blijkt dat er geen directe indicaties bestaan om op korte termijn taken of activiteiten te beëindigen en dat u daarom van mening bent dat de continuïteit gewaarborgd is. Wij kunnen ons vinden in deze conclusie.

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Kernpunten van de controle

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten met toelichting en de SiSa-bijlage).

In het onderdeel “programmaverantwoording” van het jaarverslag dient informatie te worden opgenomen met betrekking tot de vragen: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over onder andere weerstandsvermogen en bedrijfsvoering) het jaarverslag.

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van de verslaggevingsvoorschriften van het BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de toelichtingen in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken niet onverenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag niet onverenigbaar zijn met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Eshuis

Niet-gecorrigeerde controleverschillen

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Niet-gecorrigeerde controleverschillen

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado). Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve materialiteit". Tevens gelden scherpere grenzen voor de naleving van de WNT.

Door een aanpassing in het BADO bedraagt de materialiteit vanaf boekjaar 2025 maximaal 2% van de totale lasten, exclusief dotaties aan de reserves, wat neerkomt op een bedrag van afgerond € 4.120.000. Daarnaast worden vanaf boekjaar 2025 fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld bij het beoordelen of de materialiteit eventueel overschreden is. Mochten wij niet-gecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden onderkennen die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven.

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens. Als rapportagegrens hanteren we 5% van de materialiteit. Deze bedraagt bij u afgerond € 200.000.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen in euro's	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo boekjaar	Invloed resultaat
Totaal verschillen getrouwheid	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onzekerheden voortvloeiend uit de verantwoordingsketen in het sociaal domein	€ 1.350.000	€ 0	€ 0
Totaal onzekerheden getrouwheid	**€ 1.350.000**	**€ 0**	**€ 0**
Totaal fouten en onzekerheden getrouwheid	**€ 1.350.000**	**€ 0**	**€ 0**

Daarnaast informeren wij u over gecorrigeerde controleverschillen of andersoortige afwijkingen die het gevolg zijn van significante tekortkomingen in de interne beheersing, frauderisico's met zich meebrengen of naar onze mening onder uw aandacht zouden moeten worden gebracht. Er zijn in het controleproces geen afwijkingen geconstateerd die op grond van het bovenstaande gerapporteerd zouden moeten worden.

Eshuis

Overige onderwerpen

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Overige onderwerpen

Verantwoordelijkheden in het controleproces

In de controleverklaring wijzen wij op de verdeling van de verantwoordelijkheden van de gemeente Noardeast-Fryslân en de accountant in het controleproces. Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarstukken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Het is, en dat beschrijven we ook in de controleverklaring, onze verantwoordelijkheid om de controle van deze jaarrekening uit te voeren met inachtneming van Nederlands recht, waaronder het besluit accountantscontrole decentrale overheden en uw eigen controleprotocol. Het voldoen aan gedragsnormen, waar onafhankelijkheid zoals in de volgende paragraaf opgenomen een onderdeel van is, hoort daarbij. Onze controle plannen wij zodanig dat we een redelijke mate van zekerheid bereiken dat de jaarrekening geen materiele onjuistheden bevat als gevolg van fouten of fraude. Doordat we werken met deelwaarnemingen en andere technieken, bestaat de kans dat fouten ondanks het naar behoren uitvoeren van de controle niet ontdekt worden.

Het is overigens de primaire verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om, onder toezicht van de raad, voldoende maatregelen te nemen om fouten en fraude te voorkomen. Daarbij hoort eveneens dat maatregelen ter opsporing in de organisatie worden getroffen. In onze controle besteden wij om die reden uitgebreid aandacht aan deze maatregelen en voeren wij zelf werkzaamheden uit op posten en stromen die, in zijn algemeenheid of bij u, meer dan gemiddeld risicovol zijn. Dat betreft onder andere schattingsposten, correctieboekingen, memoriaalboekingen en de beoordeling van de zakelijkheid van (mogelijk) ongebruikelijke transacties.

Ter afsluiting van het controleproces verstrekt het college aan ons de bevestiging bij de jaarrekening. Hierin geeft het college aan dat zij alle door ons benodigde gegevens hebben verstrekt en dat de jaarrekening naar de laatste inzichten is opgemaakt. Wij hebben, behoudens het in hoofdstuk 5 opgenomen overzicht met controleverschillen, geen specifieke elementen aan de bevestiging toegevoegd.

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Overige onderwerpen

Automatisering

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts díe onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk. Gelet op de beperkte mate van geautomatiseerde beheersmaatregelen in uw organisatie is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk voor de uitvoering van onze werkzaamheden. Uit onze controle zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage specifiek willen attenderen.

Tijdens de interimcontrole hebben wij expliciet aandacht besteed aan de inrichting van uw IT-omgeving en het opzet en bestaan van beheersmaatregelen. Voor onze bevindingen daaromtrent verwijzen wij naar onze managementletter. Wij zien dat u actief opvolging geeft aan de geconstateerde bevindingen door deze om te zetten in concrete acties in de tijd. Bijna alle bevindingen zijn hiermee op dit moment onderhanden.

Eshuis

Onafhankelijkheid

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bestuurlijke samenvatting
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Onafhankelijkheid

De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO, is in de organisatie van Eshuis Registeraccountants B.V. ingebed.

Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij gemeente Noardeast-Fryslân voldoende is gewaarborgd. Hoewel er sprake is van langdurige betrokkenheid van de externe accountant, is er sprake van voldoende waarborgen en wisselingen in teamsamenstellingen om de onafhankelijkheid te borgen.

Wij hebben het afgelopen jaar geen andere opdrachten voor u uitgevoerd dan de controle van de jaarrekening en de direct daarmee samenhangende werkzaamheden.

Eshuis

Rapportage inzake SiSa-bijlage

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025 Gemeente Noardeast-Fryslân

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Hierna volgt de door het ministerie van BZK voorgeschreven rapporteringstabel inzake SiSa.

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting fout/onzekerheid
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021			
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belasting			
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid			
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)			
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen			
IenW E120	Regeling specifieke uitkering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030			
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
IenW E44B Prov. Fryslân	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
EZ F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025			

Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025 Gemeente Noardeast-Fryslân

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting fout/onzekerheid
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekkingen)_gemeentedeel 2025			
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025			
SZW G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2025			
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025			
SZW G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2025			
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
VWS H21	Regeling specifiieke uitkering cliëntondersteuning			
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026			
VWS H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	€ 82.444	Betreffen ontvangen gelden van VR Fryslân en niet van de gemeente Smallingerland, onzekerheid betreft wijze van verantwoorden. Bestedingen zijn wel voor IZA-doelen.
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls			
VRO J109	Meerjarige regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting			

Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025 Gemeente Noardeast-Fryslân

Inleiding
Inhoudsopgave
Bestuurlijke samenvatting
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en vermogenspositie
Kernpunten van de controle
Niet-gecorrigeerde controleverschillen
Overige onderwerpen
Onafhankelijkheid
Bijlage

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting fout/onzekerheid
VRO J117B Prov. Fryslân	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren (SiSa tussen medeoverheden)			
VRO J15	Regiodeals 6e tranche			
VRO J17	Realisatiestimulans			
VRO J210B	Meerderjarige regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)			
VRO J55	Aanpak energiearmoede			
VRO J72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrijewijken 3e ronde			
VRO J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming […] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties			
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
LVNN L38	Regeling specifieke uitkering convenant visserijontwikkelplan			
LVNN L38B	Regeling specifieke uitkering convenant visserijontwikkelplan (SiSa tussen medeoverheden)			
AenM M16	Bekostigingsregels opvang ontheemden Oekraïne			

Aspect controleverklaring	Oordeel
Strekking controleverklaring getrouwheid jaarrekening als geheel:	Goedkeurend
Rechtmatigheid inzake de besteding van de specifieke uitkeringen:	Goedkeurend